

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 18 (333)

Fredagen den 4 maj 1894.

7:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modetidning jämte kolporterade planscher..... 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. ... 3:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 61 47. Prenumeration sker å alla postanstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonparellerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	--	---	---

Christina Larsson.

»Vad är det för ett ståtligt hus, det där?» frågar ovillkorligen främlingen, då han från Belvedere-berget i Linköpings trädgårdsförening tager en öfverblick af den vid hans fötter liggande staden, i det han pekar på ett nytt hus, som ej långt därifrån med något högfärdigt i minen höjer sig i södra stadsgränsen.

»Jaså, ni vet inte; det är det ena af våra barnhem, hvilket ej längesedan öppnades för gossar,» svarar den infödde linköpingsbon, ifall vägvisaren råkar vara en sådan, med en ton, som ägde han huset eller hade första in-teckningen i det. »Det kostar sina modiga fyrkar, må ni tro. Det är ju ståtligt, eller hur?»

»Linköping består sig sålunda med två barnhem,» har främlingen måhända sagt med någon förundran i tonen.

»Skulle tro det, har det hetat. Det där är dottern. Modern ser inte så reputerlig ut, hon, men tåt är hon. Att sitta med boråt tjugutusen i räntor, det duger!»

Lokalpatriöten skiner af en öfversvallande själfkänsla.

I dessa eller liknande ord har det nyuppförda

palatset — Linköpings goss-hem — under de sista åren säkerligen mer än en gång föreställts främlingen. Ämnets natur i förening med omständigheten, att både »modern och dottern» ha tvänne kvinnor att tacka för sin tillvaro, har gjort, att krönikören trott, att en kort redogörelse härför skall intressera Iduns läsarin-nor, men icke nog härmed: historien härom innebär dessutom något pikant och ovanligt, och då en sådan läsning alltid har sin publik, må den, äfven från denna synpunkt, ha sitt berättigande, om ock hjältinnan tillhör ett samhällslager, från hvilket ingen representant hittills på detta sätt blifvit presenterad för Iduns läsarin-nor.

*

Det var år 1866. Det »gula spöket»* hade lyckats smyga sig öfver våra gränser och uppträdde här och där i landet. I Linköping uppenbarade det sig särdeles våldsamt: 300 personer, eller nära fem procent af stadens

* Ett ibland använt namn på koleran.

I äktenskapet befaller mannen — och kvinnans vilja sker.
J. Hammer.

dävarande befolkning, föllo nämligen offer för detsamma, och i de fattiges hem, arma på allt utom på barn, ropade på mer än ett ställe fyra, fem sådana förgäfves sin far och mor. — Samfälda antalet af dessa värnlösa små uppgick till bortåt etthundra, kanske talet fullt.

För att fylla de mest trängande behoven för dessa, föranstaltade man genast om en insamling. Flere af stadens fruntimmer i de högre klasserna åtog sig det svåra uppdraget och gingo i flere veckor som verkliga barmhertighetsstrålar från dörr till dörr, med tacksamhet emottagande den minsta skärf för fyllande af de mest påträngande behoven. Detta ädla sträfvynde kröntes med framgång, och intäkten blef ej obetydlig, men ännu stod ett ouppfyldt, och detta det mest svårifyllda: ett hem felades de föräldralösa. Samhällets beslutande män stodo handfallne; stadens tillgångar voro, till följd af den nyss öfvergångna sjukdomen, hårdt anlåtade, och den enskilda offervilligheten, så nyss anlåtad, kunde man ej ånyo påräkna. Hvad kunde göras? Denna fråga ställde man till sig själf och andra, utan att få den besvarad. I denna stund af verklig nöd hördes emellertid ett beslutsamt: »Jag bygger huset! Ge mig blott plats att bygga på!» — Den som gaf detta löfte, var en kvinna af folket. Hon och hennes man, ett tarfligt hemmansegarefolk, förut bosatt några mil från Linköping, hade ej långt förut dit inflyttat. Christina Larsson hette hon och heter hon, ty hon lever än och är utan gensägelse för närvarande Linköpings märkligaste kvinna. Ingen har nämligen, ens närmelsevis, af egna tillgångar, med så mycken möda och med så stora uppoffringar, gifvit så mycket för stadens fattiga som hon, hvars bild lägger en ny länk till Iduns kvinnogalleri. I dag, då hon vet sig skola presenteras för en så fin publik som tidningens, har gumman klädt sig till stass, men till »promenadräkten» hör än i dag för gamla »moster» den hederliga *hufvudduken*.

Huru hon först kom på tanken att öppna en asyl för »kolerabarnen», som dessa i många år med ett gemensamt namn kallades, och huru hon fyllde sitt löfte, må hon själf berätta.

»Jag satt en afton med några andra af mina gelikar,» började hon. »Det var i medlet eller början af november, strax efter att koleran upphört. Vi hade nämligen kommit öfverens att samlas ett par gånger i veckan för att få ihop litet kläder till de föräldralösa barnen. — Vår lilla förening sammanträdde än hos den ene än hos den andre af medlemmarne, men för det mesta här — min man lefde ännu — och den aftonen stod turen hos oss. Härunder talades naturligtvis ej om annat än »kolerabarnen», hvilka smutsiga, utsvultna, okynniga och utan tillsyn sprungo omkring på gatorna. Härunder gaf det ena ordet det andra, och till sist lofvade min man och jag, att vi skulle taga oss an några af de mest värnlösa och för dem öppna ett hem här i gården. Beslutet sattes genast i verket, och veckan därefter emottogos fyra stycken i den »lilla byggningen». Så gick vintern, men härunder funno vi, att något mera måste göras, och så beslöt vi en utvidgning af hemmet. Följande vår uppfördes sålunda första byggningen i det nuvarande flickhemmet. — Till byggnadsplan anvisades den af domprosten

Laurenius skänkt tomten, hvilken han gifvit staden med uttalad önskan, att den en gång skulle användas för just detta ändamål.

Här satt jag nu ensam — min man hade dött — i nära aderton år med mina sex flickor omkring mig, ty härtill steg antalet genast, så godt som uteslutande hänvisade till mina egna tillgångar, hvilka bestodo i de små hyrorna och afkastningen af trädgården, ty af staden fick jag litet, ja, så godt som intet, då man ej kunde förmå sig att betala mer än fyra, högst fem kronor i månaden för hvarje barn och icke en gång det för alla, utan nödgades jag draga fram flere helt och hållet afgiftsfritt. Från sundbergska stiftelsen erhöles ej ett öre. Under sådana förhållanden måste jag naturligtvis inskränka utgifterna till det allra nödvändigaste: födan var i hög grad tarflig, kläderna likaså. Villkoren för fordringarna på ett *ordnad* flickhem kunde jag sålunda, äfven i dessa afseenden, ej uppfylla, men »jag drog fram dem» och vackert så under dessa många år, och när jag nu ser tillbaka på denna tid, är det mig fast obegripligt, huru det kunde gå så pass det gick.

Trött och utsliten och dessutom väl inseende, att det fordrades en annan hand än min att sköta ett flickhem med de anspråk allmänheten har rättighet att ställa på ett sådant, lämnade jag för åtta år sen barnen ifrån mig, och de ha, gudskelof, kommit i kraftigare och mera passande händer än mina, om också ej i mera välmenta. Det af mig och min man uppförda huset sålde jag då till det nya barnhemmet.»

Detta var ungefärliga innehållet af den märkliga gummans berättelse. I denna låg intet skrytsamt, snarare något försynt och blygsamt, hon hade endast varit verktyget; det var »*vår Herre*, som drifvit verket».

För det fattiga barnhemmet, som under så många år kämpat under svåraste omständigheter, skulle emellertid en annan tid uppgå. En morgon vaknade det nämligen vid underrettelsen, att det blifvit arftagare till bortåt en fjärdedels million. Historien om detta arf har äfven sin pikanta sida.

I Linköping lefde för omkring trettio år tillbaka en borgersman, som hette Sundberg. Det var på den tiden, då garfvaryrket var en verklig guldgrufva, och denne, som dref detta med kraft och insikt samt dessutom förstätt innebörden af den gamla hushållsregeln: »*spara på skillingen, så gömmer riksdalern sig själf*», lämnade vid sin död en ej obetydlig förmögenhet efter sig. Hustrun satt i orubbadt bo, och denna, som dels af vana och dels sparsamhetsbegär förde ett högst indraget lif, ökade jämnt på det af mannen hopskrapade kapitalet, om hvars storhet få Linköpingsbor, och minst hon själf, hade annat än ett dunkelt begrepp. Så gingo några år, men när gumman af vissa tecken började förstå, att det led emot slutet, och att hon snart skulle få gå och söka upp sin gubbe, anmodades en af stadens rådmän*, hvilken allt ifrån den tid, då mannen tyckte, »att det varit något att taga vara på»; skött dennes penningaffärer och därmed fortfarit, att infinna sig hos henne för uppsättandet af

* Hans namn var C. J. Lönnberg. Hans namn bör skrivas med guld i Linköpings historia.

hennes sista vilja. Denne lydde kallelsen och infann sig på en utsatt dag. Gumman uppräknade, till att börja med, ett par aflägsna släktingar, som skulle ihågkommas med några mindre summor, rena obetydligheter, men härmed var det slut med detaljeringen, utan tog hon saken mycket summariskt: »di andre smuler'a kan häradsböfvingen gärna ta' för sina många besvära», hette det. »Smulorna» handlade om bortåt tvåhundra trettio tusen kronor. Här om hade den samvetsgranne förtroendemannen säkerligen upplyst henne, men hvartill tjänade det? För *hennes* hade detta stora tal nog samma innebörd, som då man säger någon, att det från vår planet är 20 millioner mil till solen.

Huru mycket som är sant af denna historia, lämnas nu därhän; det säkra är att den på sin tid var i hvars mans mun, och att den än i dag är trodd af många. Allt nog — om anbudet verkligen gjorts, skulle det ändock ej mottagits af förtroendemannen, utan uppmanade denne i stället den rika gumman att låta »di andre smuler'a» komma samhället till godo och vände därvid hennes tankar på stadens flickhem, hvilket, som han visste, kämpade med stora svårigheter.

Detta tillvaro ville han emellertid se för all framtid betryggad, dock under en verklig organisation och ett kontrolleradt föreståndarskap. Gumman lyssnade till uppmaningen, och donationen gjordes i det angifna syftet, men man ansåg emellertid, att denna ej genast borde komma barnhemmet till godo, utan ville man låta summan förblifva orörd, tills denna kunnat växa till ett visst belopp. Så har skett, och snart skall den ha stigit till en half million. Under sådana förhållanden kommer i en ej allt för aflägsen framtid största bekymret att bli, ej hvarifrån man skall få medel att uppföra samhällets mest vanlottade barn, utan hvar man skall göra utaf det öfverskott, som ej kan användas för det ändamål, som testamentet noggrant bestämmer.

* * *

I dessa rader har krönikören för Iduns läsarinor föreställt tvänne deras medsystrar, den ena i »ord och bild» och den andra genom blott det förra. Deras lågstaldhet i socialt hänseende bör ej hindra någon att i andanom räcka dessa ringa kvinnors handen med ett varmt tack för hvad de utträttat i människo-kärlekens och den allmänna barmhertighetens tjänst. Hvarje sådant storverk, utfördt af en kvinna, höjer könet i anseende och betydelse och skall i sin mån bidra till lösningen af några af de samhällsfrågor, i hvilka hon är så djupt intresserad.

* * *

På Linköpings griftegård prunkar sedan några år tillbaka en dyrbar gravvård öfver makarne Sundberg, minnande om deras ej obetydliga lifsgärning. På Christina Larssons grafkulle åter skall en sådan i framtiden nog ej resas. Stadens beslutande män hafva för längesedan glömt, att det var *hon*, som en gång trädde fram med anbudet att af *egna medel* uppföra

deras stads första barnhem och på så sätt satte saken i gång; de ha glömt, att det var hennes människokärlek och ihärdighet, som i så många år höll den nya inrättningen vid lif; de ha glömt, att det var hon och hennes lifsgärning, som i ett viktigt ögonblick förde tankarne på barnhemmet, hvarigenom den stora donationen kom detta till godo, då den, under motsatta förhållanden, lika väl kunnat komma att användas för något annat ändamål. Hon är glömd af en otacksam eftervärld — dock nej:

»Om hundra år — sägs det — att allting är glömdt, som händer och sker här i världen. Den skalken, som sagt det, bedrar sig fördömdt: han räkning gjort upp utan värden. Det frö, som i tidens små fåror du sår, om ros eller törne det blifver, se till! Ty kanbända om hundra år, att hundra kornet det gifver.»

Ja väl: *i godt som ondt*, och gamla »mosters» säde, det var godt, därför skall det ock bära frukt i välsignelse, hundra och tusendefaldt, om ock den ringa hand, som en gång utkastade det, blir glömd.

Johannes Sundblad.

Till min hustru.

Och ännu öfver den gråa och ledsamma
kodex jag satt,
det kändes kylikt omkring mig, och redan
det blifvit natt;
där ute rådde december och nordan slog
drill på drill,
och det gamla husets knutar liksom gikt-
sjukt knakade till.

Då tassade det i salen och dörren gick sakt
opp.
»Hvem är det? Du själf nu hos mig, du
forna flyktiga hopp,
min långa längtans flicka, som nu till maka
jag har,
och magisk är du, du ljufva, i din snöhvita
peignoir.»

Och in med henne i rummet af minnen trädde
en här:
en blomstrande sommar, en skog och en sling-
rande gångstig där,
en granomskuggad dalgång med dallrande
ekons soar,
en sjö, som på ensliga böljor en enda far-
kost bar.

Jag vet ej hur; men det kändes som nu blef
vår vigselstund,
som nu först för evigheten vi slöto ett för-
bund;
du satte dig hos mig på soffan, och i nya
flämtande ord
jag talade om att ingen som du blef älskad
på jord.

»Ja, jag älskar dig med en kärlek, både snö-
hvit och purpurrod,
med mitt hjärtas vekaste fibrer och med
all blodets glöd;

och jag har dig ju, älskade, säg mig, till hvar-
enda din hjärterot,
en kärleksstorm som denna ej kunde du stå
emot?»

»Ack, till det ja du mig svarar jag inga
vittnen har,
ej någon i vinternatten mig ser i min seger-
char —

jag vill draga upp gardinen, att evigheten där
med tusen stjärneögon må se, huru säll jag är.»

R.

Den moderna kvinnodräkten

— ett hinder för själfständighet.

Föredrag hållet å Dräkthereformföreningens sammanträde den 20 april

af fru Maria Bolin.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Efter att hafva talat om sådant, hvilket jag anser det är för mycket af i kvinnodräkten (för mycket snörlif, för mycket tillkrånglade kappor, för mycket af längd på kjolar), vill jag nu komma till det som synes mig vara för litet af. Jag påstår då först, att en del kvinnor har för litet på sig för att kunna vara själfständiga. Huru många kvinnor är det ej, som genom att kläda sig i urringade klädningar lagt grunden till framtida beroende af andras hjälp. En ung flicka far på en bal dekolleterad — på en bal sade jag, nej på en mängd baler: hon förkyler sig kanske, ådrager sig sjukdom och kan bli ur stånd att genom eget arbete sörja för sin utkomst, och så har hon på sätt och vis förlorat sin själfständighet. På finska kvinnosaksförbundet »Unionens» sammankomst i Helsingfors höll en fru Heikel ett skarpt föredrag mot de urringade klädningarna, genom hvilket mod kvinnorna blott göra sig föraktliga, sade hon. Hon påpekade att, om vi vilja reformera samhället, så måste vi väl börja med att reformera oss själfva; först när männen upphört att skratta åt oss, skola vi med allvar kunna deltaga i männens arbete.

I min ungdom var jag en gång tvungen att bära en låghalsad klädning, fasligt modest och anständig i jämförelse med hvad som brukas i hufvudstaden; men jag bekänner, att jag skämdes och kände mig rätt olycklig. Genom denna min erfarenhet har jag kommit att reflektera öfver, huru vi genom att underkasta oss ett oblygt mod göra våld på en af naturens bästa maningar, den till blygsamhet: — i och med detsamma ha vi tystat ner en samvetets röst och gifvit oss in på en orätt väg — vi ha blifvit osanna till vår karaktär, vi ha blifvit vacklande, osjälfständiga.

Det andra, hvaraf vi ha för litet i vår klädedräkt, är fickor. Om vi göra besök på en första klass klädsömmerskas atelier, så träffa vi kanske just på ett fruntimmer med ansatser till själfständighet, som profvar en klädning. Ack, säger hon, jag ville så gärna ha det så stäldt med den här klädningen, att jag kunde bära på mig, utom i äsduken, min portemonnä, mina nycklar, annotationsbok, en penna och en fickkam. »Ja,» svarar artist-sömmerskan, »vi skola göra en stor ficka bak — det ser så karlavulet ut med de där syn-

liga fickorna fram på kjolen.» Naturligtvis finner sig den unga damen i sömmerskans oomkullrunneliga domslut; men då hon fått på sig sin nya klädning, får hon till följd af sin undfallenhet det ena obehaget efter det andra; hon stoppar alla sina små nödvändighetssaker i sin tunnsock till ficka och ger sig af ut. Så måste hon begagna sin näsduk, och när hon drar upp den, så följer portemonnän oförmärkt med och tappas bort; om hon lyckas få ha kvar sin kam, så är det då säkert, att den är sönderbruten i flere bitar, då hon skall bruka den, ty hon har ju suttit på fickan, i hvilken kammen låg tillsammans med de andra småsakerna. Vill det sig riktigt illa, så har hon, då hon skulle stoppa sin annotationsbok i fickan, i stället stoppat den i öppningen på kjolen, som är strax bredvid fickan, och så har hon förlorat den och på samma gång en mängd anteckningar, som hon behöfde för sin sysselsättning. Jag tycker mig se, hur förbryllad till exempel en lärarinna skulle vara, om hon förlorat sin anteckningsbok, i hvilken hon satt upp för sig gången af den lektion, på hvilken kanske hennes framgång beror, och hon måste, helt och hållet litande på sitt minne, hålla lektionen, åhörd möjligen af en inspektor. Jag är säker om, att ifall det var hon som stoppade sin annotationsbok galet, skall hon ge mig rätt i att bristen på fickor är en af orsakerna till vår osjälfständighet.

Och så ännu några ord om fickorna: huru många gånger har jag ej sett i tidningarna denna annons: ett dam-cylinderur borttappades då och då, torde återlämnas där och där, vedergällning utlofvas och så vidare. Det ligger i öppen dag, att orsaken till dessa många borttappade damur är den, att damerna ej bry sig om att ha en ordentlig klockficka; de sticka in sin klocka i skärpet, innanför knappraden i klädningslifvet eller, hvad värst af allt är, fästa den vid lifvet med en nål. Sömmerskor vilja rakt ej sy klockfickor, det vet jag af erfarenhet; men så gör det då själf, du lilla förståndiga kvinna, som kämpar för en plats i lifvet, där du kan förtjäna ditt bröd! Hela detta system af osäkerhet och hjälplöshet måste du bidraga till att få bort, om du skall kunna tänka dig en ljusare framtid för kvinnan, om du skall kunna tänka dig henne fullt själfständig och fri.

Till slut vill jag tala litet om vår osjälfständighet gent emot modets fordringar, och jag skulle då vilja slå ett stort slag med att uttala förkastelsen öfver hela den kvinnliga dräkten; äfven utan att medräkna de öfverdrifter, som förut påpekats, är den såväl opraktisk som obekvämt samt erbjuder alltför många tillfällen för modets makt att göra oss till lekbollar för dess nycker.

Tänk till exempel på våra kjolar; huru hindra de oss ej och göra vårt lif besvärligt, såväl genom sin vidd och sina utstofferingar med volanger, kappor och spetsar som genom sin mängd — ett fint fruntimmer kan ju ej gärna bära mindre än 4 på sina höfter. Våra linningar och band kring midjan, huru genera de oss ej vid andhämtningen och klämma in magsäcken. Våra klädningslif, huru skola de ej sluta till, om de skola vara användbara, och huru klämma de ej vanligtvis kring lif, armar och hals. Jämför vår dräkt med mannens, så skall ni få se, hur stor skillnaden är.

Härmed vill jag visst ej hafva sagt, att vi borde kläda oss i rock och byxor, men de plagg vi ha på oss, kunde med fördel vara färre till antalet, men mer praktiska till be-

skaffenheten. Såsom exempel på en bekväm och vacker dräkt vill jag nämna Dräkthereformföreningens modell till skoldräkt för flickor, hvilken jag tycker skulle godt kunna användas, fastän man ej är i skolåldern. Men långt ifrån att mer allmänt bruka denna förståndiga kostym för det uppväxande kvinnosläktet, börjar man att redan som liten tränera en del flickor till bärerskor af den börda, som modet pålägger; se till exempel den lilla tre- till fyra-åringen i Humlegården, iklädd en vid, obekvämt, men modern kappa och, om det vill sig riktigt bra, ett bälte som klämmer till och hindrar henne att röra benen; därpå ett slags jock, stoppad hufva, så att när hon sedan om ett år eller par vill, likasom de större flickorna, bruka hatt, är hon så ömtålig, att första vindfläkt skaffar henne snufva och örsprång; dessutom är hon så fin och elegant, att hon ej vågar deltaga i lekar, där hennes kläder kunna komma i fara att smutsas.

Det var en rätt ynkelig syn, jag såg här-omdagen: en liten sådan där fint och vackert klädd prinsessa, promenerande med sin sköterska; så fick hon syn på en sandhög, där några vanliga barn lekte och hade roligt; med ett skutt var hon där och ämnade sig just ner i sanden, då hennes sköterska fick tag i henne och ropade i sin förskräckelse: »barn lilla, du får ej leka i sand, har mamma sagt, ty då förstör du dina kläder.» Missnöjd följde nu den lilla flickan sin vaktarinna, och så småningom blir denna drifhusplanta van vid att ej alls röra sig barnsligt och fritt; när hon kommer i skolan, törs hon ej deltaga med kamraterna i de friska lekarna, ja, hon har förlorat lusten för all ungdomlig rörlighet och tränar fram den bästa delen af sitt lif, en martyr för sin mors begär att hålla henne fin. Och hvad blir det se'n för slags människa af denna lilla fina dam? Jo, när hon kommer ut i världen, är hon så tränad i onatur, att hon knappast vet hvad natur är.

Det finns någonting hos vår kropp, som kallas naturens läkekraft, det vill säga benägenheten att, om något kommit i olag, reparera skadan; men om denna kraft skall kunna verka i sin fulla utsträckning, måste den understödjas af vår tro eller åtminstone ej motarbetas af vår brist på tro på densamma: om vi genom hindrande kläder tillbakahålla vår kropps funktioner, så är det ej möjligt annat än att känslan däraf omedvetet skall minska vår tillit till naturens läkekraft; jag menar, att en person, som genom sin kläddräkts obekvämlighet hindrar kroppens utveckling och verksamhet, har svårare att bli frisk från en sjukdom än den, som aldrig klämt in sig i trånga kläder.

Och så komma vi in på det sorgliga kapitlet om våra nervsjuka unga flickor, hvilka i regel aldrig med någon framgång kunna ägna sig åt själfständig verksamhet. Bli de gifta, så göra de sista villan värre än den första, ty de bli dåliga mödrar till både kropp och själ samt taga ansvaret på sig att hafva degenererat släktet.

Såsom sammanfattning af det sagda vill jag uttala några fromma önskingar: 1:o att begagnande af snörlif i ett civiliseradt samhälle blefve lika omöjligt som till exempel att använda tumskrufvar eller andra tortyrredskap, 2:o och 3:o att man aldrig mer finge se vare sig dolmakappor eller långa, släpande kjolar, 4:o att uringade klädningar blott funnes på Nordiska museet, såsom kulturbild från barbariets tid, 5:o att alla damskräddare åla-

des att, likasom herrskräddarne, ej lämna från sig en klädning, om ej i densamma funnes 2 fickor på kjolen samt på lifvet minst 1, afsedd för klockan. Till sist önskar jag, 6:o att vi alla fruntimmer af en förståndig fé blefve berörda med ett trollspö, ur hvilket utginge en kraft, den där gäfve styrka att trotsa modets tyranni!

Ledsamt nog äro vi ännu sådana hjälplösa stackare; största delen finner det så ljuft att vara just så där bunden till händer och fötter i en dolmakappa och en lång kjol — de behaga på så sätt bäst en stor mängd män; andra äro så likgiltiga, att de ej ens tänka på någon förändring; en tredje sort äro rädda: de våga ej för far, bror, fästman eller man röra vid den ömtåliga strängen. Därför kommer nog ock kvinnovärlden att ännu i långliga tider vara likadan som den nu är och flertalet kvinnor finna sig i att vara antingen till viss grad nedtrampade bihang eller ock för själfständighet kämpande, mer eller mindre förlöjligade varelser.

Det är en mängd små, i och för sig, såsom det tyckes, obetydliga omständigheter, som bilda den kedja, som håller oss fångna och som gör, att vi i det stora hela äro betydligt osjälfständiga. Det är för att påpeka detta och söka väcka intresset för ett frigörningsarbete, som dessa ord blifvit sagda.

Ett ord i vårstöksdagarna.

Nå nu tiden är inne för vårrengöring och inventering i skåp, källare och skafferier, vilja vi tala om ett par småsaker, som kanske rätt ofta förbises, men som så mycket höja trefnad och renlighet, nämligen fat, spilkummar, skedar och knifvar för skafferiet; var i detta fall ej allt för sparsam!

Det gifves många hem, hvarest mycken och fin mat serveras på finaste porslin, — af kokerskan med stort besvär tillagad för de många omdiskningars skull, som just i brist på ofvannämnda saker måste företagas. Ett besök i köket visar en brist i allt hvad köksutensilier heter, som man blott skulle tänka sig förekomma i förening med verklig fattigdom. Kakor och puddingar tillblandas i soppskålen, salladen i mjölkfatet, och deg ställes att jäsa i första, bästa, för tillfället lediga kärl. Öfverlevorna från bordet sättas undan på den fina servisen, ty inga kärl finnas, afsedda att lägga dem uti; bleckformarne äro rostiga, hackhoarna spräckta, skärbräderna nötta och illa åtgångna, ty allt begagnas hur som helst och ej till sitt bestämda ändamål.

Detta är ej alltid att lägga ensamt husmodren till last; det händer, att hon har köpt in allt behöfligt, men världslosa och oordentliga tjänare ha sköflat och förstört samt bringat allt i oordning och förfall. En husmor måste dagligen gå igenom sitt kök och skafferier, annars har hon ej annat att vänta än att, när saker slås sönder och komma bort, det ej omtalas; öfvervakar hon noga sitt hus, sparas hon åtminstone öfverraskningar af detta slag.

Såsom varande de bästa och billigaste kokkärl förordas de emaljerade; de äro ej svåra att göra rena, koka lätt och vid litet eld och behöfva ej den dryga utgift för omförtening, som kopparkärlen hvarje år fordra. En ångkokare för potatis, två å tre såspannor och tre å fyra kastruller af denna vara fordras. Haf en omelettpanna så väl som en stekpanna, väffeljärn, goränsjärn och krustadjärn. Var framför allt ej snål på spilkummar; en eller två riktigt stora, mellanstorlek tre eller fyra och af helt små ett helt dusin om kassan tillåter; de taga litet rum och äro alltid nyttiga att ha till hands, ej allenast för att blanda mindre saker, vispa upp ett ägg o. d., utan äfven för att i dem undanställa ett par skedblad öfverblifven sås, några köttbullar, litet soppa och hvarjehanda rester från måltiderna. — Skaffa äfven ett förråd af skedar och knifvar till olika ändamål, såsom kött- och brödknif och knifvar att skala äpplen och potatis med samt en stor köttgaffel.

Skaffa ett mycket bredt skärbräde för stora stekar eller kokt bringa och ett par af vanlig bredd för smörgåsmat; ett fiskbräde och ett sillbräde; det finnes dylika af porslin, och om kassan tillåter, så köp för all del! En liten målarepensel, att smörja krusiga formar, sparar smör och tränger in öfver allt, så man riskerar aldrig att former »ej släpper»; grönsaksjärn, gurkhyffel, citronklämmare, fiskfjällare och isklyfvere äro ej dyrbara att anskaffa, men spara in mycken tid och arbeta väl.

Det finnes äfven många andra nyttiga husgeråd, men denna uppsats är ej afsedd att uppställa en lista på köks- och skafferitensilier, utan mera en uppmaning till husmodren att anskaffa de saker, som underlätta arbetet, och att ha en jämn tillsyn öfver att de ej förfaras. Det finnes en bestämd gräns emellan hvad som är behöfligt och hvad som är öfverflöd, naturligtvis olika efter familjens inkomster; den unga husmodren med små inkomster bör ej tänka på sina grannar och försöka likna dem och vilja inrätta sig som de — om deras tillgångar äro dubbla mot hennes, men hon bör beflita sig om, att i hennes hem hvarje sak har sin plats och är på sin plats och begagnas för det ändamål, hvartill den är afsedd.

Skånska i Småland.

Flyktighet.

Han var ung och glad; berättigade förhoppningar målade ljusa framtidsbilder för ynglingens klara öga. Arbetet syntes lätt, nästan som en lek gick det för honom, och han ville ej heller veta af några hinder, utan aflägsnade dem, där de reste sig, med otröttadt mod och energi. Denna ständiga verksamhet afhöll från alla utsväfningar af köttslig art... när skulle han hafva tid för sådana?

Tidigare än män i allmänhet gjorde han sitt val och gifte sig. Partiet var icke förnämt, icke rikt, men en viss harmoni hade närmast dem till hvarandra — glädjen, lifslusten, friskheten, se där hemgifter å båda sidor, sällsynta att finna i vår blaserade, nervösa tid och något att bygga på, bättre än guld. »Hvad de se lyckliga ut!» sade man.

Några år gingo under framgångsrika förhållanden. Små kärleksplantor titta med oskuldsfulla, undrande ögon upp ur hvita, broderade bäddar, sträcka knubbiga armar med Amoriners leenden: de tycktes famna lyckan för att hålla den fast.

* * *

Men hvad var det sedan, som kommit? Man visste om ingenting, och likväl måste »något särdeles» ha inträffat: hans blick var ej densamma, då de visade sig ute tillsammans — han och hon — den lyste icke af ljuf förnöjelse, då han såg på henne. Nå ja, litet svalka är ju så vanlig efter en tid, och hon föreföll glad, det var ju godt. Man bör ej se spöken på ljusa dagar.

Litet längre fram blef dock skiftningen mera märkbar: hennes förändring kom till. Nu stod det klart, att något råkat komma på sned. Hvad? Ja, detta ger sig nog tillkänna.

Gissningsvis hviskade man om anlag för svartsjuka hos henne. »Skada om detta stör lyckan, allt är ju annars så bra,» sade de välvilliga, medan afunden tänkte: »Jo, jo, minn! De få väl ock sitt...»

Hennes frid var synbart störd, hennes hälsa vacklar, han blir allvarsam, karg och dyster. Små uppträdens buller hinner utom hemmets väggar. Åh, att intet någonsin kan bestå!

Historietter cirkulera: han lär vara svag för andra kvinnor, påstås det, än en, än en annan. Där ha vi det!

De männen, de männen! Och just nu, då han hunnit stadgad ålder... Man började med att beklaga *honom*, nu är det *hon*, som är beklagansvärd. Emellertid är den bästa lyckan borta för en svaghetssynds skull. Lifvet är eländigt, äfven då det gestaltar sig som bäst. Hvem kunde väl tänka sig detta, för dem?

Hur blir framtiden?

* * *

Frågan, som sysselsatte många, torde kunna besvaras sålunda: Skuggan, som uppstått i det lyckliga hemmet, växer, omhvarfver och tränger sig tätt in på dem.

Hon — hustrun — famnar barnen, trycker dem till sitt bröst, gifver dem all sin kärleks rikedom och fördrager. Resignationens mod håller henne uppe.

Men honom blir hemlifvet för kvaft, han andas tungt inom dess sfer; dess poesi är för honom död. Han ser och uppfattar endast det enabanda, ständigt återkommande samma; ingen illusion och ännu mindre den enformiga verkligheten fånglar hans sinnen, gifver färg åt hvad som omgifver honom, eller förmår längre förläna detta onämbara behag: att äga, som nyhetens retelse till en början skänker.

Hvarför då detta? På hvad sätt? Ja, hvem kan säga oss det? Så framt icke...

Så framt icke hjärtan finnas, hvilka i någon af sina mörkaste små celler bära ett par fjärrilsvingar, som darra, skälfa och rycka i sitt fångsel, tills friheten sänker dem i en lättare boja, lika flyktig som de själva.

Detta vingpar, hvars lysande färger gömma gift, hvars skimrande guldstofv är falskt — dess namn är *flyktighet*.

Inga Schenfelt.

För patience-amatörer.

Pass på!

2:ne lekar.

8 kort läggas med 4 kort i hvarje längdrad uppifrån nedåt med mellanrum för kungarne såsom begynnelsekort. På sidokorten läggas i fallande, utan afseende på färg, direkt nedåtgående kort. Kortet öfvertäckas blott till hälften, så att hela serien blir synlig, så att man efter behag kan transportera åt alla håll ett kort i sender, i fallande på sidoraderna, i stigande på kungarne, hvilka fyllas i färg och stigande dels från talongens, dels från längdradernas kort. Talongen bildas af ej för tillfället passande kort.

Patiencen, som slutar med damerna, fordrar uppmärksamhet och går oftare än man tror; lägges blott en gång.

Tante Mathilda.

Galaspektaket.

2:ne lekar.

Handkortet utläggas, och så snart en dam visar sig, börjas en ny hög. Framkommer under läggningen en kung, upplägges denne till en öfversta kortrad och under hvarje kung placeras framkommande, motsvarande ess och bekännes alltjämt färg i mellanraden, som fylls i direkt stigande, till dess knekten bildar slutkort.

Så snart en dam blottas och utläggningen af högarne slutat, får man transportera ett kort för att åtkomma underliggande, och ju fler damer blottas, dess fler kort få transporteras, ett på hvardera damen.

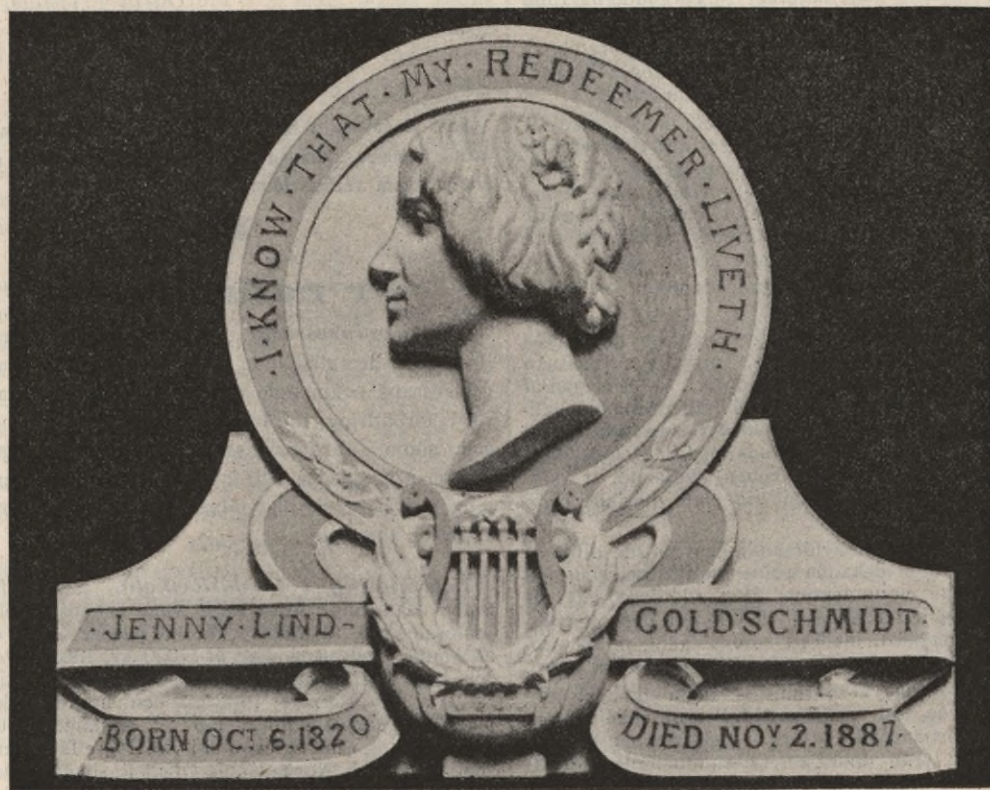
Tre gånger uppsamlas utan bländning nedersta högarne kort, och upptransporteras alltjämt kort till mellanhögarne.

Går patienten, hvilket med någon öfning ej sällan inträffar, visar den ett färgrikt skådespel: öfverst kungarne, därunder knektarne och sist — »men ej minst» — damerna.

Tante Mathilda.

Till den svenska näktergalens minne.

Monumentet öfver Jenny Lind-Goldschmidt i Westminster Abbey i London.

Den 20 april 1894 är ett datum, som borde inristas bland fosterlandets runor.

En dag att icke förgätas, då en af dess döttrar, hvilken mest af alla gjort det svenska namnet känt och äradt, den hvars eget trängde så långt som civilisationen nådde, likt en solstråle, öfverallt värmande människohjertan — en dag då en af våra egna nordiska kvinnor hann höjdpunkten af den utmärkelse denna värld kunde skänka henne.

Såsom konstnär föremål för den mest entusiastiska beundran och hyllning från alla folk, alla klasser, var det icke mindre genom sin storslagna, djupt anlagda karaktär än genom sin genialiska begåfning som *Jenny Lind-Goldschmidt* blef en allenstående företeelse i vårt århundrade, på hvars musik och kulturlif hennes inspiration, utpräglade individualitet och stärkande inflytande otvivelaktigt tryckte sin stämpel.

Hon ansågs vid den tidpunkt, när hon lämnade scenen, stå på tinnarna af sitt rykte, men hennes popularitet ökades än mera under de följande åren, då hon uteslutande uppträdde på konserter, ägnande sin musikaliska verksamhet företrädesvis åt klassiska mästerverk i den strängare stilen, oratorior, messor o. s. v.

Det blef England förbehållet att under fru Goldschmidts senare lefnadsperiod få mottaga henne såsom en medlem af sina bästa kretsar och att införlifva hennes familj med sina egna. Med undantag af stundom återkommande resor på kontinenten, tillbragte hon sina sista år, hufvudsakligen delad mellan London-hemmet och sin egendom i Malvern: Wynd's Point. Lycklig i sitt äktenskap med en man, som fullständigt motsvarade hennes fordringar, blef hon medelpunkten för ett fullt, rikt lif, ej blott bland sina närmaste, bland barn och barnbarn, utan äfven inom vida cirklar, ständigt uppburen och omgifven af bevis på den aktning, kärlek och hängifvenhet hon ingaf och aldrig tröttnande i sina bemödanden att lindra lidandet, hvarhelst det mötte.

Triumfer och utmärkelser i hvarje form hade hon vunnit på sin glänsande bana, men det otvetydigaste vittnesbörd om det värde, som fästades vid hennes snille och ädla, ovanliga personlighet, har England nu gifvit, genom att — ett enastående undantag — öppna sitt eget nationella Pantheon för att där bereda en plats åt den illustra svenska sångerskan.

Den 2 maj 1893 uppsattes en begäran om tillstånd att i Westminster Abbey få placera ett minnesmärke öfver Jenny Lind-Goldschmidt, i skepnad af en porträtt-medaljong. Petitionen var under-tecknad af: hertigen af Edinburgh, prinsen och prinsessan Christian af Schlesvig-Holstein, rikskansleren lord Herschell, talmannen i underhuset the Hon. Peel, hertigarna af Devonshire och Westminster, lord Salisbury jämte ett antal öfriga pärer och offentligt bekanta herrar och damer, tillsammans 62.

I detta aktstycke heter det: »Hennes godhet mot behöfvande var outtömlig och hennes lif ett exempel för kristliga dygder, hvilket på båda sidor om Atlanten kom hennes systrar att blicka upp till henne som till ett ideal. I sin konst leddes hon af de renaste motiv. Sina stora gåfvor betraktade hon såsom anförtrodt gods, det hon var pliktig att använda för att lyfta och lyckliggöra sina likar, och den ingifvelse hon hämtade ur sin fasta öfvertygelse därom, väckte gensvar hos tusenden, för hvilka hennes besjälade sång blef en uppenbarelse och väckelse till högre lif.»

Sedan dekanen Bradley afgifvit sitt tillstyrkande af förslaget, utsågs i det så kallade Poet's Corner, som bildar södra korsgången i Westminster Abbey, plats för minnesvården, omedelbart öfver bysterna af the Earl of Carlisle's barn och under den i ögat fallande statyn af Händel, hvars verk fru Goldschmidt förstod och återgaf med en fulländning som ingen.

Dagen för invigningen hade nu randats och denna skulle äga rum klockan half tolf förmiddagen.

Redan en kvart före elfva syntes allmänheten vid hufvudingången bereda sig tillträde och utanför sidokapellet åt floden till grupper af dem, som genom biljetter blifvit särskildt inbjudna. Man tröstade sig under en 10 minuters väntan med att studera parlamentshusets rika arkitektur — omväxlande med fragmentariskt hviskande. Slutligen öppnades först gallerporten, så dörren. Man trädde in och sökte sig fram, mellan lederna af Englands odödliga, till Poet's Corner, där snart hvarje plats var besatt. På första bänken satt hr Otto Goldschmidt med familj: mr Walter Goldschmidt, hans

Kärleksbacillen.

En kvasi-vetenskaplig föreläsning
för Idun af
Jonas Dugge.
II.

Kureringen mot kärleksbacillerna.

Ofta få de stackars sjuka ett grufligt besvär, innan botemedlet mot kärleksbacillen finnes, särskildt om blott endera parten till en början smittats af infusorien. Härvid utvecklas då en kraft och energi, en list och uppfinningsförmåga, som äro högeligen beaktansvärda. »Alla vägar bära till Rom», heter det, och hvarje medel, som härvid försökes, åsyftar att nå — äktenskapshammen. Man följer den utvalda på teatrar, konserter och baler. I dansens hvirflar hoppas man genom den intima beröringen kunna på föremålet öfverföra några millioner af sina egna öfverflödiga kärleksbaciller, ehuru verkningarna af denna metod i längden visa sig mindre solida. Och så blir den förälskade token alltid poet. Han sätter sin tillbedda skyhögt — hon är icke längre en människa, utan en ängel — och de kostligaste rim, ofta utan all reson, hopsmidas på »hjärta», »smärta», »tärna», »stjärna» o. s. v. Om männen vore blott tusendedelen så aräga efter som före äktenskapet, huru lycklig skulle icke kvinnan då känna sig!

Desslikes skrifer man långa epistlar till föremålet med uttryck och ordvändningar, som ingen dödlig kan härma utom den, som själf är kär. Interjektionerna »ack» och »o» samt utrops- och frågetecken förekomma åtminstone i hvarannan mening. Därvid sparar man icke på smicker, utan breder på liberalt, ju tjockare, desto bättre. Man säger den unga flickan, att en blick ur hennes stjärnklara ögon är dyrbarare än de skönaste turkoser, att de ädlaste pärlor ej gå upp i värde mot hennes hvita tänder, att purpurn på hennes kinder vida öfverträffar aftonrodnadens glans, att hennes gyllene lockar ha större värde än Australiens och Kaliforniens alla guldgrufvor o. s. v. Sådant »går i» en hel del flickor, fastän några undantagsvis icke ha sinne för slik poesi.

Pratar med den tillbedda gör man däremot icke så synnerligen mycket, åtminstone ej i början af sjukdomen, ty munnen har en märkvärdig benägenhet att gå i baklås hos förälskade, så att till och med den eljes talföre känner orden knyta sig i halsen. Men ögon och åtbörder göra i stället till fylles — så länge. Kärleksbacillen skapar ett eget uttrycksätt, det s. k. ögonspråket, som alla älskande af naturen, utan särskild undervisning, uppfatta och förstå. I allmänhet traskar den förälskade omkring sin sköna som katten kring het gröt: han vill så oändligt gärna smaka på anrättningen, men törs tills vidare icke af fruktan att endast bränna sig.

Har sjukdomen avancerat så långt, nalkas ovillkorligen en afgörande katastrof. För sin utvalda, hos hvilken mannen söker bot mot kärlekssjukan, tiger han icke länge. Låt vara att bekännelsen synes en smula kritisk, men fram måste den i alla fall. Ett dylikt ögonblick har i språkbruket fått det egendomliga namnet *frieri*, måhända därför att friheten då oftast tar slut. Vetenskapligt taladt — det är uteslutande från den sidan, jag tager af handlingen — är frieriet en höflig förfrågan, om ens egna kärleksbaciller få ingå ständigt förening med föremålets. Detta i sak, men framställningssättet är mycket olika.

Den oerfarne läser öfver en hel vecka där hemma, alldeles som till en profpredikan, och tänker måhända säga: »Ack, att jag kunde taga den längsta fura i skogen, doppa henne i Vesuvii krater och med eldbokstäfver rista på himlen: jag älskar dig!» Det där blefve ju i bokstafvig mening en glödande kärleksförklaring och borde »ta skruf» — om icke den stygga praktiken komme emellan och ändrade hela den ståtliga harangen till: »Hm . . . hm . . . Anna lilla, vill du . . . hm . . . bli min . . . änka?»

Förr skulle man ock slita upp byxknäna genom att vid en dylik situation tangera dem mot golvet. Men slik ödmjukhet är i våra dagar lyckligtvis omodern, utom möjligen på teatern. Nu sliter man upp byxknäna för kvinnan först efter frieriet, i fall detta får så lyckligt resultat, att hon i egen hög person behagar sätta sig på dem, och då är man icke ohägad att genom liflig förbrukning gynna den inhemska klädesindustri.

Vid ett frieri visar sig emellertid, hvilket inflytande kärleksbacillen utöfvar på själfva språket, och hvilken betydelse inlägger han icke i det lakoniska svaret *ja* eller *nej*!

Har kärlekssjukan utvecklats därhän, att äfven motparten blifvit på rätta sättet smittad af bacillerna, är det s. k. frieriet lätt nog undanstötkadt, äfven om den stackars mannen — ty det är vanligen han, som t. o. m. på skottår måste fria — under några sekunder för att nå paradiset måste känna en försmak af skärseldens kval. »Det går med förtroliga bekännelser af tvänne älskande som med spökhistorier: har man bara talat om en, komma de öfriga af sig själfva,» säger en erfaren man, skalden J. W. v. Goethe.

Under förlofnings tiden, som därefter inträffar, märkes en egendomlig vändning af kärlekssjukdomen. Dittills ha bacillerna vanligen tillfogat patienterna endast plågor, men nu verka samma infusorier högeligen välgörande på hela organismen. En oförlofvad är ofta pessimist och ser allting i svart; men den, som härvid fått sitt öde lyckligt på det klara, blir optimist och finner allt, äfven det triviala, solljust och glädt. Man tror sig kunna bo ensamma på en aflägsen ö och bli fet af bara kärlek. En koja och ett hjärta äro naturligtvis allt, som behöfs för bosättningen. Den nyförlofvade har en fasthet i uppträdandet och en triumf i blicken, som om han besegrat en värld. »På hundra stegs afstånd,» säger C. Hauer, »kan man igenkänna den man, som åtnjutit kvinnogunst; till och med den obetydligaste vinner därvid en säkerhet, som gör, att andra blott synas som vänsterhändta stackare bredvid honom.» Man är ock mycket angelägen att för alla visa trolfningssyningen, evighetens symbol.

Så kommer botemedlet mot kärleksbacillens härjningar, när friaren fått *ja*. Då inträffar ett slags vaccinering eller iuympning af motsatta slagets baciller, liksom vid elektricitetens neutralisering. Gossen hänger sig, som Runeberg säger, »vid det olycksträdet — kvinnohalsen», hjärta tryckes mot hjärta, och bägge patienternas läppar komma i mycket intim beröring med hvarandra. Skalder och öfriga, som praktiserar metoden, säga, att känslan därvid slår en brygga mellan själarne, så att dessa på kysSENS Jakobsstege nå himlen och under »salig rysning» förenas till en. Det där skall vara försmaken af ett paradiskt manna, som eljes aldrig bjudes i denna förgängelsens värld.

Någon annan vaccinering eller försäkring mot kärleksbacillens verkningar gifves däremot icke. Ingen Koch har ännu upfunnit passande lymfa mot densamma. Ej heller häfves

sjukdomen genom tangering af läppar mellan personer af samma kön. Två flickor kunna t. ex. aldrig på detta sätt söka bot hos hvarandra, huru flitigt de än praktisera metoden.

Har friaren däremot fått *nej* eller, som det egendomligt nog kallas, en »korg» (icke kan den stackaren bära bort sina öfverflödiga kärleksbaciller i något som liknar ett säll; då tappar han dem ju på vägen och kan förorsaka oberäknelig skada för andra, som möjligen råka ut för infusorierna), så måste botemedlet sökas på andra vägar och på annat sätt. (Egentligen borde jag icke tala om något så ledsamt; men vetenskapen bör ju alltid se saken allsidigt). I slik kasus äro två vägar tänkbara: antingen att börja på nytt och efter någon tid göra om försöket, tills det möjligen lyckas, eller ock ta reson i hägen och ge alltsammans på båten. Är mannen riktigt angripen af bacillerna och något så när energisk af sig, väljer han vanligen det första alternativet och har — trösten er därmed, mina herrar! — oftast utsikt att lyckas, om han icke bär sig allt för illa åt eller fru Fortuna är honom mer än vanligt ogunstig. Själf vägar jag icke afgöra, om ett dylikt sätt alltid är i praktiken utförbart; men jag vädjar i stället till skalden J. L. Runeberg, som åtminstone i ett fall icke torde ha saknat erfarenhet. Han berättar:

»Vid en flickas fönster stod en gosse trenne långa kvällar på hvarandra, klappade och bad att dock bli insläppt. Första kvällen fick han hot och bannor, andra kvällen fick han ord och böner, tredje kvällen fick han — fönstret öppnadt.»

Önskar man emellertid välja ny kurs på kärlekens bana, så är säkrast att lägga sig till med blå lognett eller se på den sköna genom sotadt glas, liksom när man betraktar solskifvan, för att icke bli ohjälpligt bländad, d. v. s. få ögonen förstörda genom en ny invandring af kärleksbaciller. Och så bör man icke läsa idealistiska romaner eller Stagnelii poesi, utan modern litteratur samt några »ledare» i t. ex. norska frågan, så kryar man snart till sig, utan att behöfva anlita den Lenngrenska utvägen att »flitigt sköta kannan».

Men då kan stundom en annan, oberäknelig utgång inträffa. Skalden F. A. Dahlgren sjunger härom:

»Det är naturens gång,
att ingens vilja vinnes genom tvång.
Hvad som förföljs, det flyr. Man stanna bara,
så stannar det. Och låter ni det fara
och går er väg, så går det efter er,
först långsamt, sedan fort allt mer och mer.
Blott det som retar, trotsas — därtill trår man;
en blyg och stilla kärlek — den försmår man.»

Det skadar sålunda icke att härvid vara en smula diplomat. Men, flickor små, för stort motstånd från er sida kan i längden blifva riskabelt nog.

Om det gäller att söka bot mot kärleksbacillen, äro ock ens grannar och vänner, särskildt om de ha någon speciel uträkning därmed, ytterst tjänstaktiga. Man kan näppeligen under andra förhållanden uppleta maken till människokärlek och välvilja. Må man blott med båda öronen lyssna till, hvad ryktet har att säga om den, som folk tror, att man framför andra håller af, samt med uppmärksamhet betrakta hans eller hennes fel genom det förstoringsglas, som välvilligt hålles för ens ögon — blir man icke botad genom en dylik hästkur, så är man sannerligen ohjälplig.

Efter förlofnings tiden är det sista botemedlet mot kärleksbacillens verkningar äktenskapet. Liksom alla, både män och kvinnor, äro mot-

Vadstenaboden
Regeringsgatan 22
Låga, bestämda pris

Vadstenaspetsar
ojämförligt största lager,
lika billigt som å tillverkningsorten.

Norrköpings bomullsväfnader
till fabrikspris.

Duktyger, Handdukar,
Lärfter
i parti och minut.

U. M. Carling
Regeringsg. 22
Låga, bestämda pris.

tagliga för kärlek, så är ock allas slutliga mål giftermål. Att gifva sig väl är dock en kin- kig sak. »Man må på förhand göra upp huru vidlyftiga kalkyler som helst,» säger Mauris Jókaj; »resultatet af det hela blir ändock — ett bråk.» Denna utsikt afskräcker dock få. Flertalet tänker om flickan, till hvilken fadern varnande sade: »Den, som tar en man, gör väl; men den, som låter bli, gör bättre.» — »Min far,» svarade den unga dottern, »låt mig göra väl; den, som kan, må sedan göra bättre.»

Början är dock alltid lofvande. Under den s. k. smekmånaden, som icke står upptagen i almanackan, firar kärleksbacillen sin skönaste tid. Då tycker han sig ha gjort det så utomordentligt bra, att han »simmar i ett haf af förtjusning» och styr till riktiga jubelfester i de älskandes hjärtan. Visserligen hotar kär- leksbacillen då rent af att utbryta i — kan- nibalism, när en ung äkta man t. ex. förklarar sin fru vara så söt, att han kunde — äta upp henne. Lyckligtvis stannar det härvid all- tid med hotet, äfven om den lycklige maken ken »muntligt» anfäller henne aldrig så hårdt. Men för många är smekmånaden visst num- mer tretton bland årets månvarf, ty hans tid blir ofta så olyckligt kort. Ibland kan kär- leksbacillen taga så grundligt miste, att man som de gamle måste anse honom blind.

Mitt herrskap! Härmed nog rörande teori- erna för den nya vetenskapen om kärleksbacil- len. Den praktiska tillämpningen öfverlämnar jag åt de ärade läsarinna själfva, så fram- te icke redan kunna säga:

Probatum est!

För de fattiga små barnen.

Vi hysa den varmaste tillförsikt att våra läsa- rinnen i år som tillforene skola behjärta den bön, vi låtit utgå för Iduns små skollofskolonister. Det är icke gäfvans storlek, som är det väsentliga, utan hjärtelaget, i hvilket den gifves, och de minsta bidrag mottagas med varm tacksamhet.

För dem, som föredraga att välja denna form för sin goda gärning, står det äfven öppet att genom rekvisition af en värdefull skrift gagna kolonisaken, och erhålla de därigenom också direkt ett litet utbyte för sin skärf. Som vi redan tida- gere omnämnt i Idun, höll förlidet år en varm- hjärtad ungdomens vän, prosten och kyrkoherden K. Fr. Karlson i Nyköping, i sin egenskap af till- förordnad inspektör vid därvarande högre allmänna läroverks terminafs slutning ett i högsta mätto behjär- tansvärdt tal till ungdomen och enkannerligen hemmen och mödrarna, i hvilket han allvarligt behandlade flerehanda oarter, som florerade inom skollifvet och demoralisera vår uppväxande ung- dom, vårt framtidshopp. Den erfarne ungdoms- vännen utgick därvid från tvänne uppsatser, be- rörande samma frågor, som varit offentliggjorda i Idun.

Det tankedigra anförandet väckte bland åhörarne en välförtjänt uppmärksamhet. Under rubrik: »Några ord från en skolkateder» har prosten Karl- son låtit i broschyrform befordra sitt anförande till trycket för att än vidare kunna sprida de behjärtansvärda orden till svenska hem. Enhvar af våra läsarinna, som är moder och uppfostra- rinna, borde göra till en samvetssak att taga del af det lilla häftet, som omgående fritt tillsändes de af våra prenumeranter, som insända 30 öre i frimärken och rekvirera detsamma från Iduns ex-

pedition, Stockholm. Inkomsten är oafkortad an- slagen till Iduns skollofskoloni.

Vid försändelserna böra noga angifvas, att de- samma äro afsedda för »Iduns skollofskoloni» och särskildt om det ofvannämnda häftet önskas till- sändt. Alla inflytande medel redovisas i Idun.

Stockholm i april 1894.

Red. af Idun.

Percy F. Luck & Co:s Handelsaktiebo- lag utsänder med detta nr af Idun nr 6 af den serie priskuranter öfver sitt rikhaltiga och utmärkta lager af specier och konserver m. m., som firman är- ligen har införd som annons i Idun. Genom att bevara priskuranten i dess helhet erhåller hvarje husmoder en synnerligt fullständig och god hjälpredda beträffande priser m. m. inom denna bransch.

Rekvisitioner sändas till Percy F. Luck & Co:s Han- delsaktiebolag Stockholm, eller till någon af dess fi- lialer i Sundsvall eller Örebro.

Innehållsfor-teckning.

Christina Larsson; af Johannes Sunblad. (Med porträtt). — Till min hustru; poem af R. — Den moderna kvinnodräk- ten — ett hinder för själfständighet; föredrag hållet å Dräkt- reformföreningens sammanträde den 20 april af fru Maria Bolin. (Forts. och slut). — Ett ord i vårstöksdagarna; af Skånska i Småland. — Flyktighet; af Inga Schenfeldt. — Till den svenska näktergalens minne; af Olivia Frigelius. (Med afbildning af Jenny Lind-monumentet i Westminster Abbey.) — För paciencamatörer. — Ur notsboken. — Teater och musik. — Kärleksbacillen; en kvasivetenskaplig föreläsning af Jonas Dugge. II. — För de fattiga små barnen. — Tids- fördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linde.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

En stackars tjänande broder jag vet,
Afspisad blir han af en och hvar.
För honom vägen görs trång och het,
Ock sota får han alltjämt för det,
Som mången ann' åstadkommit har.

Jag lyssnat uppå, hur i fruars ring
Det yttrats om honom och hans för-
värf,
Hur han är endast till harm och för-
därf,
Att sjuk man kan bli i hvarenda när,
Då det mitt första mitt andra om-
kring.

För barnen i huset han busen är,
Och stora som små äro ense om,
Att hans besök de just frukta, som
Om en mitt hela i huset kom.
Den tacken får sotarn för sitt besvär.
A. M. C.

Tilläggs-gåta.

Kom, slå dig ned här vid mitt bord,
En stund vi vilja leka bort;
Jag lofvar dig den skall bli kort.
Tag först ett matematiskt ord.
En flyktig sak — en liten en,
Men farlig nog uppå sin bana.
Ett män'skobarn, som har för vana
Att ej i leken vara sen.
Lägg till ett s, sväng om en del,
Och strax det blir med sänjan fel.

Till ladugården gör en tur,
Där finns ett rum för hvarje djur.
Till sist lägg till en konsonant,
Och namn får du, inte sant?

Aritmogryf.

9	6	11	13	15	3	7	17
12	7	3	23	11	14	17	7
11	14	14	11	18	8	11	15
14	9	21	7	18	3	9	18
11	6	7	21	7	17	17	11
9	11	15	9	18	7	16	23
4	14	7	18	17	9	6	18
14	9	20	8	18	1	7	2
24	2	2	9	6	14	11	1
1	8	3	3	23	7	6	17
7	14	11	16	7	18	3	9
6	5	15	3	10	18	1	7
9	18	13	5	2	11	18	1
16	7	6	8	14	11	18	7
7	18	17	6	7	6	19	12
6	8	12	9	6	11	1	9
14	7	8	17	11	16	9	7
9	15	16	8	6	11	7	14
18	11	12	22	9	1	9	18

Orden äro: 1) Järnvägsstation i Göta land, 2) fruntimmersnamn, 3) flod i Nordamerika, 4) kustland i Min- dre Asien, 5) flod i Asien, 6) stad i Tyskland, 7) provins i Belgien, 8) blomma, 9) adjektiv, 10) mansnamn, 11) stad i Spanien, 12) järnvägsstation

i Skåne, 13) stad i Sverige, 14) frunt- timmersnamn, 15) alunbruk i Sverige, 16) dal i Norge, 17) stad i Syrien, 18) slott i Spanien, 19) stad i Hol- land.

Begynnelsebokstäfverna bilda en vilt- berömd författarinna's namn.

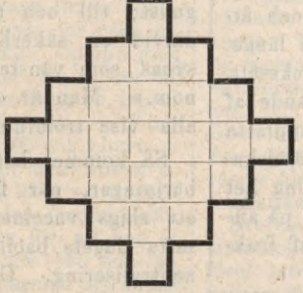
Hildegard.

Prokøp.

- 1-5 Hvad gjorde de falska vänner?
- 2-5 Och hvad de fege männer?
- 3-5 Hvem talar, utan att tänka?
- 4-5 Och hvem kan föda oss skänka?

H-r.

Diamantgåta.

- 1) Bokstaf, 2) maning ur skriften,
- 3) ortnamn från Israels historia, 4) en af Josefs anförvanter, 5) hvad Is- rael's stammar gjort med Kanaans land, 6) man i gamla testamentet, 7) bokstaf.

Kalla K.

Litterär förvandlingsgåta.

Ran lord N.: skaldestycke af A. Graf- ström.
Kar på rian: roman af Nataly von Eschstruth.
Och Gerd ber: svensk författare.
Farlig eldball: svensk författarionna.
Syns än grå: dikt vid årets början.

Dessa tre gælde: lyrisk dikt af Rune- berg.

En stark tygel: episk dikt af Rune- berg.

Ni stöter på solen: roman af fru E. Carlen.

Begynnelse- och slutbokstäfverna bil- da namnen på tvänne svenska författare.
Vanja.

Sifferlogogryf.

- 7 3 6 1: »Värktyg»,
- 4 5 7: lifsvilkor,
- 1 2 7: adverb,
- 7 2 5: papper,
- 6 2 7: bör visas i tjänsten,
- 4 5 6 3: kvinnonamn,
- 7 5 4: adjektiv.

1 2 3 4 5 6 7: Dyrbart.

Kalla K.

Lösningar.

Logogryfen: Synål; nål, ny, syl, syn, nå, slå, lan, snål.

Charaden: Nyhet.

Ifyllningsgåtan: Mignon, doktor, Gudrun, Bremen, tjäder, rödvin.

Triangelaritmogryfen:

L	a	b	a	n
A	r	a	l	
B	a	l		
A	l			
N				

Bokstafslyrkanten: Rika, Iris, Kina, Asar.
Palindromen: Rolf — flor.

